

מראי מקומות - יבמות

ח:

לא הי' ק', דע"כ לאיסורא דרשי', דהא סברה הגמ' דילפי' משום דוכתא דעשה דוחה ל"ת שיש בו כרת, וכדו', ולכן להיתרא לא היינו צריכים קרא. אבל עכשיו, דאמר רבא דערוה לא צריך קרא, משום דפשוט דעשה אינו דוחה לא תעשה שיש בו כרת, ואיצטריך קרא למיסר צרה, ע"ז שפיר פרכי' דאולי בא הכתוב להתיר ערוה במקום מצוה. וע"ש עוד מש"כ, דרבא הי' יכול לתרץ באופן אחר.

ה. לצרור מפיק לי' רבי לכדר"ש

פרש"י, לצרור דג' אחין, וב' מהם נשואין לב' אחיות, ומתו האחין, ונפלו האחיות לפני האח ג', דר"ש פוטרן מן החליצה ומן היבום, דילפי' מ"לצרור" דבשעה שנעשו צרות זו לזו פטורות. ותמה הערוך לנה, א"כ ממילא ידעי' דערוה עצמה אסורה, דהא אם אחות זקוקתו אסורה לו, ודאי אחות אשתו אסורה לו, וא"כ למה רבי צריך קרא לערוה עצמה. ותני' דאי לאו קרא דולקחה, לא הוה דרשי' לצרור לענין אחות זקוקתו, אלא הוי דרשי' לאסור צרה שלא במקום מצוה, וכמו דדרשי' רבנן. וע"ש עוד מה שהק' ע"ז, ומש"כ שם באריכות.

ה. אין חייבין ב"ד אלא על דבר

שזדונו כרת ושגגתו חטאת

פי' תוס', שזדונו כרת בא למעוטי חייבי לאוין, ושגגתו חטאת בא למעוטי פסח ומילה, דלית בהו חטאת. וביאר הערוך לנה, דכ' תוס' חייבי לאוין דוקא, דאילו חייבי מיתות ב"ד דלית בהו כרת, כגון רציחה, וחייבי עשה, אין שייך לומר דבא למעוטי, דזה נתמעט מהא דצריך שיהא שגגתו חטאת, ובמיתות ב"ד אלו, ובחייבי עשה, אין שגגתו חטאת. אבל חייבי לאוין דוקא קתני, דשייך בהו חטאת, וכגון שמיעת קול, וביטוי שפתים, אלו מתמעטים דוקא מהא דקתני אלא על דבר שזדונו כרת.

א. אימא ערוה גופי' שלא במקום מצוה תישתרי

כ' הריטב"א דקו' הגמ' היא לענין אחות אשה דוקא, אבל בשאר עריות לא הי' מקום לומר דתשתרי שלא במקום מצוה. וכ"כ הערוך לנה, וביאר דבשאר ערוה לא פריך, דמהכ"ת, אם מאחות אשה ובהיקש דר' יונה, הא כבר כ' תוס' לעיל (ח). דאהתירא לא דרשי'. ועוד, אדיליף מאחות אשה להיתרא, נילף מאשת אח לאיסורא, דהא אשת אח ודאי אסור שלא במקום מצוה, דאם מותר במקום מצוה וגם שלא במקום מצוה, א"כ היכי משכחת איסורה. ויצא דלפי ה"א יהי' ג' חילוקים בדיני עריות. אשת אח, דאסור שלא במקום מצוה, ומותר במקום מצוה. אחות אשה, דמותר שלא במקום מצוה, ואסור במקום מצוה. ושאר עריות, דאסורים בין במקום מצוה ובין שלא במקום מצוה.

ב. צרה תוכיח, דבמקום מצוה אסירא,

ושלא במקום מצוה שריא

ע' במשנת ר' אהרן (ב', ב', ד"ה ולהלן), שהעיר דאי אמרי' דיסוד הפטור של צרת ערוה מן היבום הוא, דפטורה, וממילא אסורה משום אשת אח, א"כ מה שייך לומר דצרה תוכיח, דבמקום מצוה אסירא וכו', הא במקום מצוה אסורה משום שיש עלי' איסור דאשת אח, ושלא במקום מצוה לא שייך שום איסור, ומה שייך להוכיח מזה לאחות אשה. אבל אי אמרי' דצרת ערוה הוא שם ערוה בפנ"ע, דבמקום מצוה אסורה, ושלא במקום מצוה מותרת, א"כ שפיר שייך להוכיח גם לדין אחות אשה.

ג. ממאי דהאי עליה לאיסורא, דלמא להתירא

יש להק', למה המתנה הגמ' עד כאן להק' כן, הא כבר מדף ג: הי' הגמ' דורשת עלי' לאיסורא. וכ' התוס' הרא"ש דעד כאן